

Archeologienota: een verkaveling aan de Kortrijksebaan 25 te Holsbeek

Nick Van Liefferinge

**Tienen, 2017
Studiebureau Archeologie bvba**

3. Programma van maatregelen

3.1 Gemotiveerd advies

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek (projectcode 2017K359) en landschappelijk bodemonderzoek (2017K193) blijkt verder archeologisch vooronderzoek nodig, omdat onvoldoende informatie is gegenereerd om een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor een archeologische opgraving en/of behoud *in situ* van aanwezige archeologische waarden. Er blijft namelijk een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen met bodemsporen aanwezig. Om te checken of er vindplaatsen met bodemsporen aanwezig zijn is verder vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk.

Aangezien de aanwezige gebouwen, bomen en verhardingen pas na het verkrijgen van de verkavelingsvergunning kunnen worden gesloopt, gerooid en verwijderd, dient het verder onderzoek te worden uitgevoerd via een uitgesteld traject.

3.2 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

3.2.1 Administratieve gegevens

Actoren	Studiebureau Archeologie	OE/ERK/Archeoloog/2015/00002 (bedrijf)
	Nick Van Liefferinge	OE/ERK/Archeoloog/2016/00111 (auteur)
Locatie	Provincie	Vlaams-Brabant
	Gemeente	Holsbeek
	Deelgemeente	Holsbeek
	Adres	Kortrijksebaan 25
Kadastrale gegevens		Holsbeek, Afdeling 1, Sectie E, perc. 134H, 134K en 134 L
Bounding Box	Punt 1	X177607, Y178874
	Punt 2	X177713, Y178972
Kadasterplan		Fig. 3.1

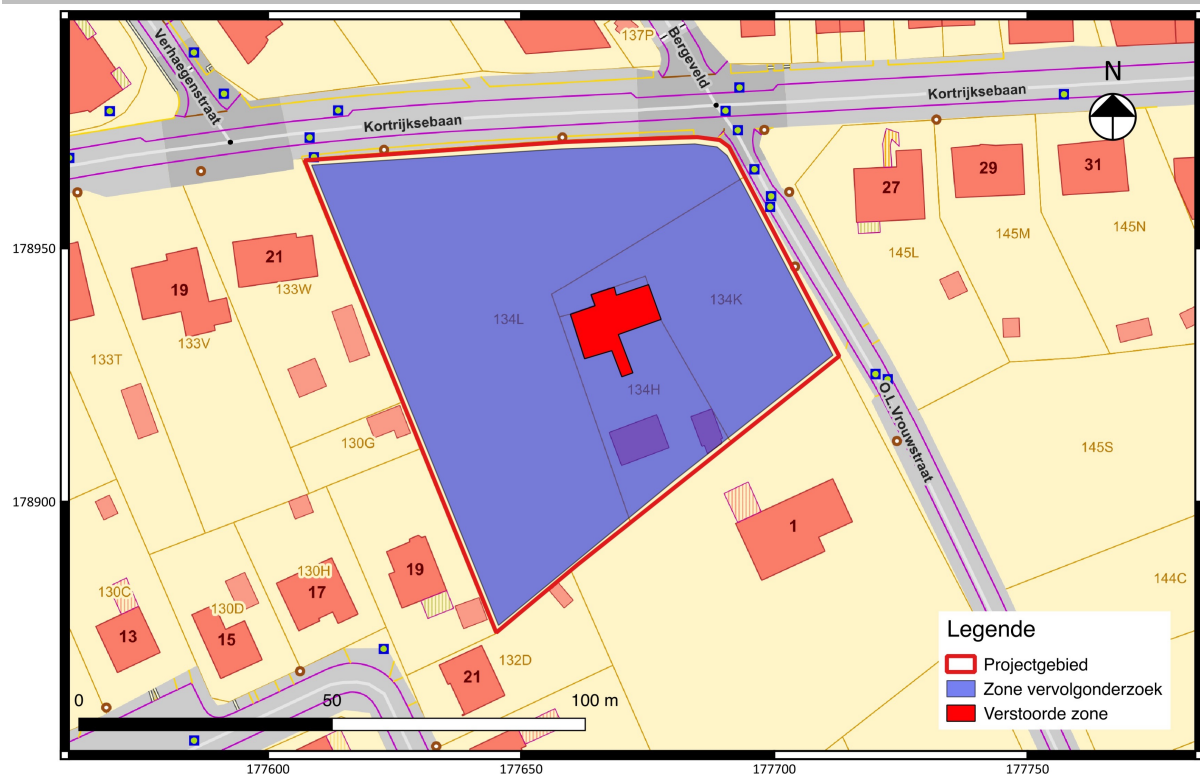

Fig. 3.1: Kadasterplan met inkleuring van de delen van het projectgebied die in aanmerking komen voor uitgesteld vooronderzoek en verstoorte zones (©CADGIS).

3.2.2 Aanleiding van het vooronderzoek

Het archeologisch vooronderzoek kadert binnen de aanvraag van een verkavelingsvergunning. De gronden (totale oppervlakte van 0,62 ha) zullen worden opgedeeld in acht kavels voor ééngezinswoningen. De ingreep in de bodem betreft de aanleg van bouwputten tot een diepte van minstens 80 cm beneden het maaiveld (= vorstvrije funderingsdiepte voor woningen), sleuven voor nutleidingen (water, elektriciteit, riolering...) tot een diepte van 1 à 2 m beneden het maaiveld. De woningen kunnen worden voorzien van ondergrondse (kelder)verdiepingen.

3.2.3 Relevante resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Volgens de gegevens van de bodemkaart is er sprake van colluviale gronden (bodemserie Lcp). Deze bodemserie komt voor in een langgerekte en brede strook op de grens tussen de getuigenheuvelrug en de Wingevallei. De relevantie van dergelijke gronden betreft de hoge potentie voor de aanwezigheid van begraven (paleo)horizonten in de diepere ondergrond, al dan niet geassocieerd met ruimtelijk goed bewaarde archeologische waarden uit de (pre)historische periode. Om de dikte van het colluviumpakket te checken - en dus de diepteligging van het archeologisch relevant niveau te kennen in functie van het bepalen van de impact van de geplande werken - werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd.

Het landschappelijk bodemonderzoek heeft aangetoond dat de bovengrond bestaat uit een colluviaal sedimentpakket waarvan de dikte fluctueert tussen 85 cm (noordelijk deel van het terrein) en 60 cm

beneden het maaiveld (zuidelijk deel van het terrein). Onder dit colluviumpakket komen geen begraven horizonten voor die deel uitmaken van een paleobodem. Ook onaangeroerde quartaire afzettingen ontbreken, hetgeen wellicht het gevolg is van erosieprocessen. Het sedimentpakket onder het colluvium bestaat (deels) uit tertiair materiaal en kan als een quartaire hellingsafzetting worden geïnterpreteerd.

Voor wat betreft artefactensites (uit de steentijd/gemeenschappen van jager-verzamelaars) bestaat een lage archeologische verwachting voor de aanwezigheid van ruimtelijk goed bewaarde waarden. Onder het colluviumpakket zijn namelijk geen begraven horizonten van een paleobodem aanwezig. Het oorspronkelijk paleolooppvlak is wellicht verdwenen door een structurele bodemerosie, voorafgaand aan de afdekking met colluvium. Vindplaatsen met bodemsporen uit latere (pre)historische perioden kunnen ondanks de afwezigheid van een paleolooppvlak niet worden uitgesloten. Voor dergelijke vindplaatsen blijft een hoge archeologische verwachting gehandhaafd.

3.2.4 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

De doelstelling van dit uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem betreft het formuleren van uitspraken omtrent de aan- of afwezigheid van één of meerdere archeologische vindplaatsen en het potentieel op archeologische kennisvermeerdering.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Zijn er archeologische sporen en/of vondstconcentraties aanwezig binnen de grenzen van het projectgebied en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in ruimte en tijd?
- Wat is de aard en de datering van de aanwezige archeologische sporen?
- Is verder archeologisch onderzoek nodig?

3.2.5 Onderzoeksmethode

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria:

1° is het MOGELIJK deze methode toe te passen op dit terrein (ook kosten-batenanalyse)?

2° is het NUTTIG deze methode toe te passen op dit terrein?

3° is het overdreven SCHADELIJK voor het bodemarchief om de methode toe te passen op het terrein?

4° is het NOODZAKELIJK om deze methode toe te passen op dit terrein (ook kosten-batenanalyse)?

Hieronder worden de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek met ingreep in de bodem afgewogen.

Methode	Opportuin	Motivering
Verkenkend archeologisch booronderzoek	Nee	Voor wat betreft artefactensites (uit de steentijd/gemeenschappen van jager-verzamelaars) bestaat een lage archeologische verwachting voor de aanwezigheid van ruimtelijk goed bewaarde waarden. Onder het colluviumpakket zijn namelijk geen begraven horizonten van een paleobodem aanwezig. Het oorspronkelijk paleoloopvlak is wellicht verdwenen door een structurele bodemerosie, voorafgaand aan de afdekking met colluvium.
Waarderend archeologisch booronderzoek		
Proefputten in functie van steentijd artefactensites		
Proefsleuven en/of proefputten	Ja	Het is mogelijk en nuttig om deze methode toe te passen op het terrein. Een proefsleuvenonderzoek laat toe inzicht te krijgen in de verstoringsgraad van het bodemarchief en de bewaringstoestand van de aanwezige archeologische waarden. De resultaten van het onderzoek kunnen een antwoord verschaffen op de gestelde onderzoeksvragen: - Zijn er archeologische sporen en/of vondstconcentraties aanwezig binnen de grenzen van het projectgebied en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in ruimte en tijd? - Wat is de aard en de datering van de aanwezige archeologische sporen?

De onderzoeksdoelen zijn succesvol bereikt wanneer de vooropgestelde onderzoeksvragen en de bijkomende onderzoeksvragen die opgesteld worden naar aanleiding van elk *assessment* zijn beantwoord.

3.2.6 Onderzoekstechnieken

Proefsleuvenonderzoek

Algemeen

Voor de gehanteerde onderzoekstechniek is hoofdstuk 8.6 van de Code van Goede Praktijk van toepassing. Het betreft een site zonder complexe verticale stratigrafie.

Specifiek

Een proefsleuvenonderzoek is noodzakelijk om na te gaan of er archeologisch relevante bodemsporen aanwezig zijn in de ondergrond van het terrein.

Voor de gehanteerde onderzoekstechniek is hoofdstuk 8.6 van de Code van Goede Praktijk van toepassing. Het betreft een site zonder complexe verticale stratigrafie.

De oppervlakte van het onderzoeksgebied dat in aanmerking komt voor de aanleg van proefsleuven bedraagt ca. 5550 m². De bouwput van de nog aanwezige (onderkelderde) woning heeft een structurele verstoring van de bodem teweeggebracht en hier dienen geen proefsleuven te worden aangelegd. Het areaal van deze verstoring heeft een oppervlak van ca. 160 m².

De aanlegdiepte van de proefsleuven wordt tijdens het veldwerk bepaald door de veldwerkleider op basis van de vraagstelling en de onderzoeksdoelen. Ook de inplanting van de kijkvensters wordt tijdens het veldwerk bepaald door de veldwerkleider. De locatie van de kijkvensters staat in functie tot de densiteit en aard van de aanwezige bodemsporen.

De proefsleuven hebben een breedte van 2 m en (waar mogelijk) haaks op het hoogtelijneninterval aangelegd (NZ-oriëntatie). Het betreft parallelle raaien van ononderbroken proefsleuven met een maximale tussenafstand van 15 m ten opzichte van elkaar, gerekend vanuit de centrale lengte-as van de sleuven (fig. 2.2).

Door middel van proefsleuven wordt 10% van het onderzoeksareaal onderzocht. De gezamenlijke oppervlakte van de kijkvensters bedraagt 2,5%.

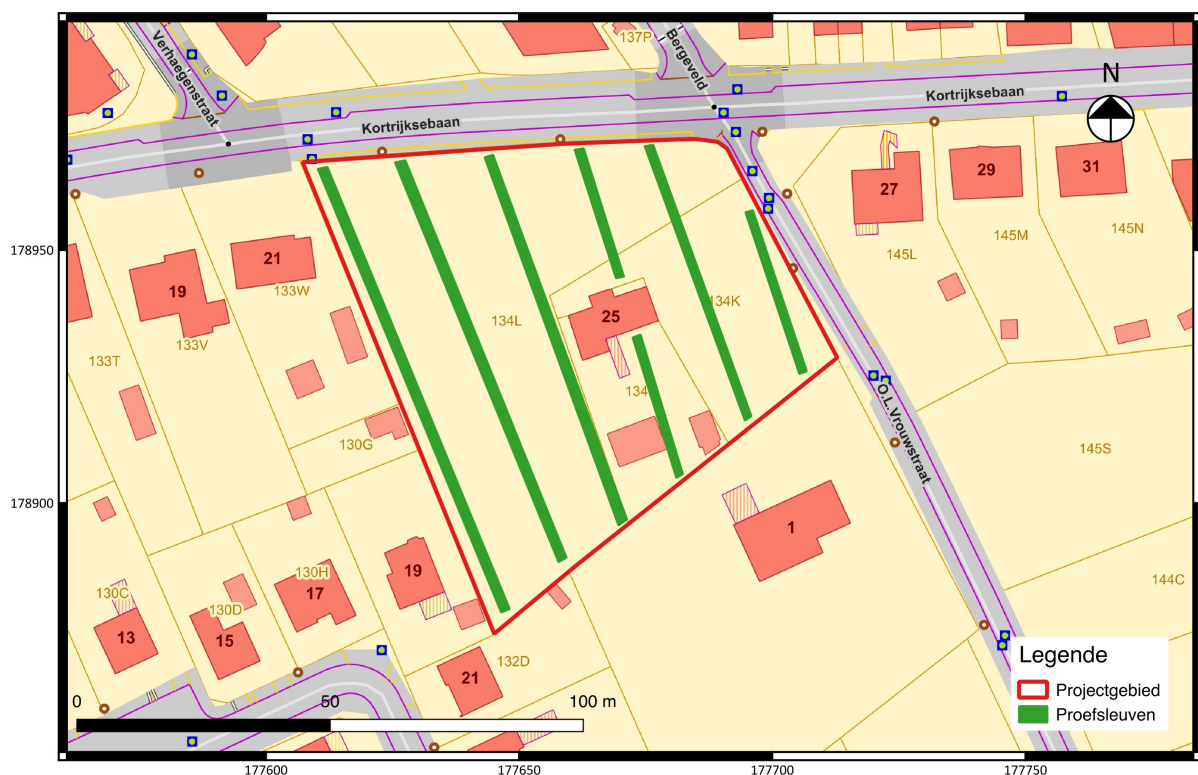

Fig. 2.2: Het sleuvenplan (geprojecteerd op de kadasterkaart).

3.2.7 Noodzakelijke maatregelen voor de bescherming van archeologisch erfgoed

Voorafgaand het archeologisch veldwerk dienen:

- de niet behoudenswaardige bomen te worden gerooid, zonder ontstronking.
- de aanwezige gebouwen te worden gesloopt tot op maaiveldniveau.
- de aanwezige verhardingen te worden verwijderd.

Tijdens het archeologisch veldwerk worden eventuele hinderende boomstronken en gebouwfunderingen onder begeleiding van de archeoloog machinaal verwijderd.

3.2.8 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien.

3.2.9 Timing veldwerk

Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem kan pas worden uitgevoerd na de bovengrondse sloop van de aanwezige woning, het rooien van de niet behoudenswaardige bomen en het verwijderen van de aanwezige verhardingen.